

The Current Situation of Social Studies Teaching Trainings in Turkey University (2017)*

Halil TOKCAN^{1**}, Arife TİLKİ²

¹ Niğde Ömer Halisdemir University Department of Social Studies Education, Niğde

² Niğde Ömer Halisdemir University Graduate School of Education Sciences, Graduate Student, Niğde

ARTICLE INFO

Article History:

Received
04.08.2018
Received in revised
form 20.12.2018
Accepted
31.12.2018
Available online
31.12.2018

ABSTRACT

The main purpose of this research is to present the current status of the Department of Social Studies Education in Turkey in 2017. In this study, the number of students studying in Social Studies Education Department in 2017, the number of faculty members working in this department, the number of students enrolled in this department change according to the years and universities and the number of appointments of social studies teaching between 2013-2017. In this study, qualitative research methods were used. While determining the number of students in the department and the base points of the program, the information in the OSYM guide for the last 4 years was taken into consideration in determining the number of faculty members and the internet pages of the related departments were taken into consideration in determining the number of faculty members. According to the results of the research, the Department of Social Studies Education actively carries out education activities in 59 universities in Turkey as of 2017. Based on the quota of LYS, the total number of students in the Department of social studies teaching is 15.639. It is observed that the scores of the Department of social studies teaching are quite variable. The highest score student placed in social studies teacher program in 2016 is 25,800 while the lowest score student's score is 75,900. According to the data of the year 2013-2017, Istanbul University is the University preferred by the highest scores students who are placed in social studies teaching program. As a result of the research, it was determined that the number of students who were placed in the Department of social studies teaching of universities is very high compared to the number of appointments and therefore there are approximately 27,500 people waiting to be appointed. Due to the increase in the number of students waiting for the appointment, the number of candidates taking the ÖABT social studies exam has been gradually decreasing since 2015. According to the results of the study, the number of quotas of Social Studies Education departments in Turkey is reduced; increasing the number of faculty members can be said to be beneficial in terms of quality and achievement of future goals.

© 2018 AUJES. All rights reserved

Keywords: Social Studies, Higher Education, Department of Social Studies Teaching, Degree Program

Extended Abstract

*In this study, the 6th International Social Science Education Symposium (USBES 6) in the presented as oral presentations "Current State of Social Studies Education Department in Turkey University (2017)" extended from the study and edited version.

**Corresponding author's address: Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Education, Niğde, Turkey
e-mail: haliltokcan@gmail.com

Purpose

The studies initiated in 1996 for the restructuring of the faculties of education started to be implemented since the 1998-1999 academic year. With the new regulation, in the majority of the Faculties of Education, the quota of secondary education branch teachers was reduced. On the other hand, Social Studies, primary education, Turkish, Science and Mathematics Important contingency increases were realized in their teacher programs. Özav, 2001: 165).

The 1997 decision of the Council of Higher Education and the social sciences departments established in the faculties of education started to recruit students in the academic year 1997-1998. Before 1997-1998, the Social Studies Teacher Education undergraduate program was only available in two faculties. The first faculty that opened the Social Studies undergraduate program was Kastomunu Faculty of Education, which was affiliated to Gazi University at the time. It was followed by Celal Bayar University Demirci Faculty of Education, which started the recruitment of students in 1994-1995 academic year. Since 1997-1998, the number of faculty members receiving social studies undergraduate program has reached to 28; The number of places, which were 190, reached 2950, that is, increased by 15 times (Özav, 2001: 166; Kaymakçı, 2012; İbret and Kaymakçı, 2016). In 1998-1999, all secondary education was closed in 2012 due to the increasing number of graduates of Social Studies teaching programs, which were open to both formal education and secondary education programs.

In this research, university teaching social studies in Turkey the status of an existing department (2017) is intended to be drawn to help put forward a perspective for the future. At the end of the research, the following questions were sought:

1. social studies, students begin the year in which the purchase of teaching departments which are in Turkey.
2. Social studies teaching departments and student numbers with active students
3. Upper and lower rankings of the students who are placed in the social studies teaching department (2013-2017)
4. As of 2017, what is the number of lecturers in the department of Social Studies Education?
5. How are the social studies teaching assignments (2013-2017)?
6. What are the branches of the 2016 KPSS ÖABT exam, their test average, the number of candidates taking the exam and the number of assignments for 2017?

Method

The research data were collected through qualitative research methods through a document analysis. A document analysis involves analyzing of written materials that contain information about the cases or phenomena targeted for investigation. A document review

enables the analysis of a research problem based on a wide range of time periods, with documents produced within a certain period of time, or documents produced by multiple sources in different times and at different intervals (Yıldırım ve Şimşek, 2000, pp. 140-143).

Results

59 university social studies teacher in Turkey according to Table 1 when there are divisions. Before 1997-1998, the Social Studies Teacher Education undergraduate program was only available in two faculties. The first faculty that opened the Social Studies undergraduate program was Kastamonu Faculty of Education, which was affiliated to Gazi University at the time. It was followed by Celal Bayar University Demirci Faculty of Education, which started the recruitment of students in 1994-1995 academic year. Since 1997-1998, the number of faculty members receiving social studies undergraduate program has reached to 28; The number of places, which were 190, reached 2950, that is, increased by 15 times.

When the number of students who are active in social studies teaching is examined in Table 2, the number of students is 15.639. The universities with the highest number of students in 59 universities are Atatürk, Celal Bayar, Cumhuriyet, Dokuz Eylül, Erzincan, Gazi, Karadeniz Teknik (In 2018 the name Trabzon), Kastamonu, Necmettin Erbakan, Niğde Ömer Halisdemir, Pamukkale and Siirt Universities.

Table 3 shows the upper and lower order of LYS scores of students who have been placed in social studies teaching departments according to years (2013-2016). Accordingly, it is seen that the points of social studies teaching program are quite variable. In 2016, the highest score for the social studies teacher program was 25,800, while the lowest score for the students was 75,900.

When the LYS order of the students with the lowest scores enrolled in the social studies education departments from Table 4 is examined, the big difference between the LYS scores of the teacher candidates placed in the department of social studies education is noteworthy. According to 2013-2016 data, the university preferred by the students with the highest scores in the social studies education departments was İstanbul University. Bartın University was the preferred university with the lowest score.

In Table 5 and Table 6, the number of faculty members increased from 253 in 2008 to 494 in 2017. In other words, approximately two times the number of faculty members has been increased.

When we look at Table 7, we see that the number of appointments of social studies teachers decreased even more over the years. Between the years 2013-2017, the total number of assignments is 5.789.

When we look at the number of candidates who took the ÖABT exam in 2013-2017 from Table 8 to 2013-2017, it is seen that the number of candidates increasing between 2013 and 2015 has started to decrease since 2016 and decreased to almost 2013 level (19.179) in 2017 (19.677). The main reason for this situation is the inability of the candidates to take the exam.

Among the candidates who took the ÖABT exam, it was noted that the branches with the lowest candidate / assignment ratio were secondary education ie high school branches, while the branch with the minimum candidate / assignment ratio between the secondary and primary education branches was the teacher of social studies.

Discussion

Social studies teacher at 59 universities in Turkey today is available in the department. There are 15.639 students in the social sciences education departments with active students. The number of departments of social studies teaching is increasing by years. This situation also increases the number of graduates of the department. The graduates of the department come to this program to become Social Studies teachers. The fact that the employment of the Social Studies teacher in the state staff is limited is causing problems for the program students in the future and in the future and causes loss of motivation. According to the 2016 data, one of the branches with the lowest candidate / assignment ratio according to the number of candidates entering the exam was the social studies teaching program with a ratio of 1.4%.

In 2016, by taking the ÖABT exam in 2017, the lowest rate among primary and secondary school teachers in the teacher candidates who were appointed in 2017 was unfortunately a branch of social studies education. This situation creates a loss of motivation for the candidates graduated from the department of social studies education. The most concrete example of this situation is 2013-2017 social studies. From 2013 to 2015, the number of candidates has increased steadily since 2015. In 2013, the number of candidates who took the ÖABT social studies exam was 19.179; 22,267 in 2014; In 2015, 24,611; In 2016 it was 23.749 and in 2017 it was 19.677 people. In 2017, according to the 2016 year examination, the number of candidates who took the ÖABT exam decreased by 4072 or 20.7%. Considering approximately 3800 new graduates in 2016, the number of pre-service teachers in social studies teaching department seems to have lost the prospect of being a teacher.

Conclusion

The productivity of education and training activities in the departments of Social Studies Teacher is falling due to the large number of students. For this, it is necessary to stop opening new sections and reduce the quota numbers.

- The number of appointments of the Social Studies Teacher should be increased, the employment opportunities should be increased, thousands of graduate student candidates should be placed in the open positions and appropriate policies should be developed.

-Turkey should develop new policies to train qualified teachers, who are responsible for teacher education, teacher training, should not forget that the most important element of employment.

-The Ministry of Education should put an end to contracted and paid teaching practices and apply ideas that are more beneficial in the distribution of the staff between the teaching branches.

Türkiye'deki Sosyal Bilgileri Eğitimi Lisans Programlarının Mevcut Durumunun İncelenmesi (2017)*

Halil TOKCAN^{1**}, Arife TİLKİ²

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Niğde

²Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihiçesi:
Alındı 04.08.2018
Düzeltilmiş hali
alındı 20.12.2018
Kabul edildi
31.12.2018
Çevrimiçi
yayınlandı
31.12.2018

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dallarının 2017 yılındaki mevcut durumunu ortaya koymaktır. Araştırmada Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dallarında 2017 yılında öğrenim gören öğrenci sayısı, bu anabilim dalında görev yapan öğretim üyesi sayısı, anabilim dalına kaydolun öğrencilerin puanlarının yıllara göre ve üniversitelere göre değişimi ve sosyal bilgiler öğretmenliğinin 2013-2017 yılları arası atama sayıları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerini toplamada anabilim dalındaki öğrenci sayılarını ve programın taban puanlarının belirlenmesinde son 4 yılın ÖSYM kılavuzunda yer alan bilgiler kullanılırken; öğretim üyeleri sayısı belirlemede ise ilgili anabilim dallarının internet sayfaları esas alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre 2017 yılı itibariyle Türkiye'de toplam 59 üniversitede Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı aktif olarak eğitim-öğretim faaliyeti göstermektedir. LYS kontenjanları esas alındığında sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarında toplam öğrenci 15.639'dur. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği anabilim dalının puan sıralarının oldukça değişken olduğu görülmektedir. 2016 yılında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına yerleşen en yüksek puanlı öğrencinin puan sırası 25.800 iken en düşük puanlı öğrencinin sırası 75.900'dür. 2013-2017 yılın verilerine göre sosyal bilgiler öğretmenliği programına yerleşen en yüksek puanlı öğrencilerin tercih ettikleri üniversite İstanbul Üniversitesi'dir. Araştırma sonucunda üniversitelerin sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalına yerleşen öğrenci sayısının, atama sayılarına göre çok fazla olduğu bu nedenle atanmayı bekleyen yaklaşık 27.500 kişi olduğu belirlenmiştir. Atama bekleyen öğrenci sayısının artması nedeniyle 2015 yılından itibaren ÖABT sosyal bilgiler sınavına giren aday sayısı git gide azalmaktadır. Çalışma sonuçlarına göre Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi anabilim dallarının kontenjan sayılarının azaltılırken; öğretim üyesi sayısının ise artırılması kalitenin ve gelecek hedeflerinin tutturulması açısından faydalı olacağı söylenebilir.

© 2018 AUJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Yükseköğretim, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Lisans Programı

Giriş

“Sosyal bilgiler nedir?” 20. yüzyıl boyunca bu soruya pek çok kişi çok farklı cevaplar vermiştir. Öztürk'e (2012:4) göre “Sosyal bilgiler, hemen her bakımdan

* Bu çalışma 6. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu (USBES 6)'nda sözlü bildiri olarak sunulan “Türkiye Üniversitelerinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dallarının Mevcut Durumu (2017)” adlı çalışmanın genişletilmiş ve düzenlenmiş halidir.

**Sorumlu yazarın adresi: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Niğde, Türkiye
e-posta: haliltokcan@gmail.com

değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır.” Sosyal bilgiler alan uzmanları, sosyal bilgileri açıklarken temel amacı vatandaşlık eğitimi olarak kabul etmişlerdir. Ancak Sosyal bilgileri yorumlama ve uygulamada bakış açıları farklı olarak en fazla kabul edilen üç gelenek ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretimine ilişkin farklı yaklaşımlar, ilk kez 1970 yılında Barth ve Shermis tarafından NCCS'nin yayın organı Social Education'da yayınlanan bir makalede sınıflandırılmıştır. Belli başlı üç kategoride toplanan bu yaklaşımlardan ilki “vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler”dir. Vatandaşlık aktarımında genel amaç, toplumun temel kurum, değer ve inançlarının öğretilerinin telkin ederek, mevcut durumun devamını sağlamaktır. İkinci yaklaşım “sosyal bilim olarak sosyal bilgiler öğretimi”dir. Bu yaklaşımda sosyal bilimlere ait, beceri ve değerlerin kazanılmasının etkili vatandaşlık için en iyi hazırlık olduğu varsayımına dayanır. Öğrenciler sosyal bilimlerin yapısı (onların temel kavramları, genellemeleri ve kuramları) ile ilgili bilgi toplama ve yorumlama süreçlerini öğrenmelidir. “Yansıtıcı düşünce olarak sosyal bilgiler” ise John Dewey'in düşüncelerine dayanmaktadır. Birincil amacı, öğrencilerin problem çözme ve karar alma becerilerini öğrenip uygulamalarını sağlamaktır. Buna paralel olarak, öğrencilerin bireysel ve kamusal problemleri tanımlayıp analiz edebilecekleri ve bunlara yönelik bilgiye dayalı kararlar alabilecekleri öğrenme-öğretme süreçlerine ağırlık vermektedir (Akdağ, 2009:7; Safran, 2011:7-8; Öztürk, 2012:5-6; Kılıçoğlu, 2015:6-7).

Sosyal bilgilerin kapsamına giren derslerin Antik Yunan'a kadar inen geçmişlerine rağmen, yaygın bir şekilde okul programlarına girişi, 20. yy. başlarında ABD' de gerçekleşmiştir. Sosyal bilgiler anlayışı ilerici bir eğitim reformunun önemli bir parçası olarak eğitim-öğretim programlarına yansımıştır. Cumhuriyet Dönemi'nde 1926-1930, 1936 ve 1948 programlarında ayrı olarak tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi derslerine yer verilmiştir. Cumhuriyet döneminde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi dersleri, ilk kez 1962 yılında yayınlanan İlkokul Program Taslağı'nda, disiplinler arası bir yaklaşımla “Toplum ve Ülke İncelemeleri” adı altında birleştirilmiş ve bu ders 1968 yılında “Sosyal Bilgiler” adını almıştır (Sağlamer, 1980; Öztürk-Otluoğlu, 2002; Çetin, 2003:175; Ata, 2007; Kaymakçı, 2012).

Ülkemizde sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirmenin tarihçesi bu dersin Türk eğitim sisteminde yer almasıyla doğru orantılıdır. Başka bir ifadeyle 1968 öncesinde sosyal bilgiler öğretmen yetiştirme programlarından söz etmek mümkün değildir. Zira bu döneme egemen olan tek disiplinli yaklaşım anlayışı sosyal bilgiler konularını tarih ve coğrafya öğretmenlerinin okutmasını zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda cumhuriyet döneminde Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü bünyesinde tarih-coğrafya bölümünde öğretmen yetiştirilmesiyle başlayan süreç, 1967-1968 öğretim yılından itibaren üç yıllık eğitim enstitülerine bağlı edebiyat bölümünün sosyal bilgiler kısmında devam etmiştir (Altunya, 2006; Bayram, 2003; Öztürk, 2005). Eğitim enstitülerinin 1978-1979 eğitim-öğretim yılından itibaren dört yıllık yüksek öğretmen okullarına dönüştürülmesi esnasında sosyal bilgiler bölümü kaldırılarak yerine tarih-coğrafya ve coğrafya-tarih bölümleri kurulmuştur (Ercan, 2009). 1982 yılından itibaren yüksek

öğretmen okullarının eğitim fakültelerine dönüştürülerek üniversitelere devredilmesi sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme usulünde başlangıçta bir değişikliğe neden olmamış ve sosyal bilgiler konu alanını öğretecek öğretmenler sosyal bilimler eğitimi bölümüne bağlı tarih ve coğrafya öğretmenliği anabilim dallarında yetiştirilmeye devam etmişlerdir (YÖK, 2007; Aktaran, Kaymakçı, 2012:46).

Ülkemizde gerek eğitim fakülteleri gerekse sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı için dönüm noktası 1996 yılı olmuştur. Çünkü 1996 yılında sınıf öğretmenlerine duyulan yoğun ihtiyaç sınıf öğretmenliği mezunları tarafından karşılanamamış ve ihtiyaç duyulan sınıf öğretmenliği için ÖSS puanı ile öğrenci kayıt eden fakülte ve yüksekokullar dışındaki örgün yükseköğretim kurumlarından lisans düzeyinde öğretim görmüş olanların müracaatları kabul edilmiştir. 1996 yılı ikinci atama döneminde atamaları yapılan öğretmen adaylarının 3056'sı eğitim fakültesi, 13647'si diğer yükseköğretim kurumu mezunudur. Ayrıca, emekli dönüşü, kurumlar arası nakil ve açıktan olmak üzere 3665 öğretmen ataması yapılmıştır (WEB1). Yine 1997'de zorunlu ilköğretim süresini 5 yıldan 8 yıla çıkararak 16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren İlköğretim Yasası ile özellikle ilköğretimde öğretmen ihtiyacı ciddi bir biçimde artmıştır. Biyoloji gibi bazı alanlarda ihtiyaçtan fazla öğretmen varken sınıf öğretmenliği, okul öncesi, İngilizce, sosyal bilgiler öğretmenliği gibi alanlarda ise önemli sayılarda öğretmen eksikliği oluşmuştur. (YÖK, 1998:3). 8 yıllık ilköğretimdeki bu eksikleri kapatmak isteyen Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 1996 yılı başında Türkiye'nin gereksinim duyduğu öğretmenleri yetiştirmek üzere eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi çalışmalarını başlatmış ve buna göre fakültelerdeki lisans ve lisansüstü düzeylerde yürütülen programlarda birtakım değişiklikler yapılmıştır (Kızılçaoğlu,2005). Başta eğitim fakülteleri sayısı arttırılmıştır. 1994-1999 eğitim fakültelerinin sayısı %50 oranında artmıştır. 1994'de 34 eğitim fakültesi varken, bu sayı 1999'da 51'e yükselmiş ve buna bağlı olarak öğretmen eğitimi programlarında ki öğrenci sayısı da büyük ölçüde artmıştır. Yeni fakültelerin açılmasının yanı sıra artan öğretmen ihtiyacının karşılanması amacıyla eğitim fakültelerine daha fazla öğrenci yerleştirilmesi de öğrenci sayısındaki artışa neden olmuştur (YÖK, 1998; Dursunoğlu, 2003). Bu artışlarla 8 yıllık zorunlu ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) artan öğretmen ihtiyacı için 4 Kasım 1997 tarihli bir kararıyla eğitim fakültelerini yeniden yapılandırdı. Öğretmen eğitimi yeniden düzenlendi. Bu düzenleme, Milli Eğitim Bakanlığı-YÖK ve Dünya Bankasının işbirliği sonucu gerçekleşti. 1997 yılındaki düzenlemeye göre sınıf öğretmenliği kadrolarına, eğitim fakültelerinin ilgili bölümünden mezun elemanlar atanacaklardı. Eğitim fakültelerinde kurulması önerilen ilköğretim bölümünde, okul öncesi eğitimi, sınıf öğretmenliği, fen bilgisi eğitimi, matematik eğitimi ve sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalları bulunacaktı. Ayrıca, Türkçe eğitimi bölümü kapsamında Türkçe eğitimi anabilim dalı yer alacaktı. Böylece sadece ilköğretim II. kademeye öğretmen yetiştiren Türkçe öğretmenliği programının, diğer bütün alanlardaki programlara yan alan olarak hizmet vermesi sağlanmaktadır, ilköğretimde branş öğretmenliği kadrosunun oluşturulması

kuşkusuz önemli bir gelişmedir. Projeye göre ilköğretim branş öğretmenliği programlarındaki alan dersleri bünyesinde Fen-Edebiyat Fakültesi olan üniversitelerde bu fakültelerden alınacaktı. (Aydın, 1998). Yeni programların bir kısmında yan alan uygulamasına yer verilmiştir. Örneğin, ilköğretim II. kademeye öğretmen yetiştirecek olan Türkçe Öğretmenliği için Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği için Türkçe, Fen Bilgisi Öğretmenliği için Matematik ve Matematik Öğretmenliği için Fen Bilgisi yan alan olarak belirlenmiştir. Yan alan uygulamasına göre, öğretmen adaylarının kendi ana branşları yanında ek bir branşta yetişmeleri öngörülmektedir. Bu şekilde, ihtiyaç duyulduğunda bir öğretmen iki ayrı branş derslerini öğretebilecektir. Özellikle kırsal kesimdeki ilköğretim kurumlarının II. kademesinde bu ihtiyaç Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açık olarak belirlenmiştir.

Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması amacıyla 1996 yılında başlatılan çalışmalar, 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Yeni düzenleme ile birlikte, Eğitim Fakültelerinin büyük çoğunluğunda, ortaöğretim branş öğretmenlikleri kontenjanlarında azaltılmaya gidilmiştir. Buna karşılık ilköğretim okullarına öğretmen yetiştiren Sosyal Bilgiler, Sınıf, Türkçe, Fen Bilgisi ve Matematik Öğretmenlikleri programlarında ise, önemli kontenjan artışları gerçekleştirilmiştir (Özav, 2001: 165).

YÖK'ün 1997 kararı ve eğitim fakültelerinde kurulan sosyal bilgiler anabilim dalları 1997-1998 eğitim-öğretim yılında öğrenci alımına başlamıştır. 1997-1998 yılından önce Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programı sadece iki fakültede bulunmaktaydı. Sosyal Bilgiler lisans programı açan ilk fakülte 1993-1994 öğretim yılında ilk öğrenci alımını yapan o zamanki Gazi Üniversitesi'ne bağlı olan Kastomunu Eğitim Fakültesi olurken; onu 1994-1995 öğretim yılında öğrenci alımına başlayan Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi takip etmiştir. 1997-1998 yılından itibaren sosyal bilgiler lisans programı öğrenci alımı yapan fakülte sayısı 28'e; 190 olan kontenjan sayısı ise 2950'ye ulaşmış yani 15 kat artış göstermiştir (Özav, 2001: 166; Kaymakçı, 2012; İbret ve Kaymakçı, 2016). 1998-1999 yılında o zamanki öğretmen açığı nedeniyle hem örgün öğretim hem de ikinci öğretim programları açık olan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programlarının artan mezun sayısı nedeniyle 2012 yılından itibaren tüm ikinci öğretimler kapatılmış ve sadece örgün eğitim kapsamında öğrenci alımına devam edilmiştir.

Ülkemizde beklenenden daha fazla adayın olduğu bir çok durumda Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) sınav yapmaktadır (Gürbüz, Erdem, Temurtaş, Koç, 2015; Açıkgül, Macit ve Çakan, 2015). 1996 yılında yaşanan öğretmen açığı ile 8 yıllık zorunlu eğitime geçişle başlayan öğretmen açığını kapatmak için açılan eğitim fakülteleri kısa sürede belirlenen açığı kapatmakla kalmamış talebin üzerinde bir öğretmen adayının eğitim fakültesinden mezun olmasına neden olmuştur. Belirlenen ihtiyacın yaklaşık 5 katı adayın eğitim fakültesinden mezun olmasıyla birlikte eğitim fakültesinden mezun öğretmenlik mezunlarına Kamu Personeli Seçme Sınavı ya da kısaca KPSS, 18/3/2002 tarih ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na istinaden ilk olarak 2002 yılında ÖSYM tarafından hazırlanıp, uygulanmaya konmuştur. 1999 yılında Kamu Personeli Yasası'nda yapılan düzenleme ile daha önce DMS adı ile

uygulanen sınav, bu tarihten itibaren KMS olarak isim ve nitelik değiştirmiştir. Türkiye’de ilk DMS (Devlet Memurluk Sınavı) 1999 yılında yapıldı ve bu sınav dört farklı düzeyde yapıldı. Bu düzeyler:

A Düzeyi: Lisans (dört ve daha fazla yıllık yükseköğretim) programlarından mezun olan adaylar

B Düzeyi: Önlisans (iki yıllık meslek yüksekokulu) programlarından mezun olanlar

C Düzeyi: Ortaöğretimden (lise ve dengi okul) mezun olanlar

D Düzeyi: İlköğretim (ortaokul) mezunları

DMS formatında yapılan bu sınav daha çok kamuda 657 tabi düz memurluk pozisyonlarında çalışmak isteyenler içindi. Daha sonra Kamu Personel Yasası çerçevesinde yapılan değişikliklerle beraber yapılan eleme sınavının kapsamı daha da genişletilerek 4 oturumdan oluşan öğretmenlik, düz memurluk, sözleşmeli personel ve kariyer meslekleri için olan yaklaşık 120 puan türünün yer aldığı bir ön eleme sınavı haline getirilerek 2001 tarihinde Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) adı altında yapılmaya başlandı. 120 puan türü ve 4 farklı oturumunda oluşan sınav; öğretmenlik, sözleşmeli personel, memurluk ve uzman kadroların istihdamında eleme sınavı niteliği taşımaktaydı. KMS sadece ilk ve son defa 7-8 Temmuz 2001 tarihinde uygulanmıştır. Bir sonraki yıl olan 2002’de ise sınav, yapılan isim değişikliği ile KPSS adını almış ve aynı yılın 6-7 Temmuz tarihlerinde ilk defa adaylara uygulanmıştır. Devam eden senelerde KPSS, kamu kurum ve kuruluşlarının istek ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenerek temel olarak 2 farklı sınav ve 3 farklı gruba ayrılmıştır. Sınavlar farklı tarihlerde ve farklı niteliğe sahip adaylara uygulanmaktadır. 2013 yılında ÖSYM tarafından öğretmenlik adaylarına bazı branşlara yönelik olarak ilk defa Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) sınavı da uygulanmaya başlanmıştır (WEB2).

Öğretmen açığını kapatmak için başlayan eğitim fakültesi sayısı ve öğrenci sayısındaki artış gitgide karmaşık bir vaziyet almış; fen-edebiyatlara verilen sınırlı sayıdaki formasyonun tüm mezunlara tanınması ile birlikte öğretmenlik alanında sınava giren aday sayısında patlama yaşanmıştır. 2017 ÖSYM verilerine göre 434102 aday öğretmen adayı olmak için eğitim bilimleri testi sınavına başvurmuş, bunların 412.185’i sınava girmiştir. Bu adaylardan 308.125’i ise ÖABT sınavına başvurmuş ve 265.646’sı ÖABT sınavına girmiştir (WEB3). Yine Safran, Kan, Üstündağ, Birbudak ve Yıldırım’ın (2014) yaptığı çalışmaya istinaden eğitim fakültesindeki yaklaşık 220.000, Fen-edebiyat fakültelerinde öğrenim gören 280.000 ilahiyat fakültesi, güzel sanatlar, iletişim, beden eğitimi spor yüksekokulları gibi pedagojik formasyon hakkı tanınan tüm fakültelerde öğrenim gören 734.000 ve atanmayı bekleyen 300.000 kişi düşünüldüğünde şu an Türkiye’de 1000.000’e yakın kişinin gelecek yıllarda öğretmen olmak için sırada beklediği belirtmektedir. Bu kadar fazla kişinin öğretmen olmak için beklediği bir yerde maalesef talebin bunun çok altında olduğu ve önlem alınmazsa bu sorunun gitgide daha grift hale geleceği aşikardır.

Bu araştırmada Türkiye niversitelerinde sosyal bilgiler ğretmenliği anabilim dallarının mevcut durumu (2017) ortaya konularak geleceğe yönelik bir perspektif çizilmesine yardım etmek amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkiye'deki sosyal bilgiler ğretmenliği anabilim dallarının ğrenci alımına başladığı yıllar hangileridir.
2. Aktif ğrencisi bulunan sosyal bilgiler ğretmenliği anabilim dalları ve ğrenci sayıları
3. Sosyal bilgiler ğretmenliği anabilim dalına yerleşen öğrencilerin alt ve üst puan sıraları (2013-2017)
4. 2017 yılı itibariyle Sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalında bulunan ğretim elemanı sayısı ne kadardır?
5. Sosyal bilgiler öğretmenliğine ait atama sayıları (2013-2017) nasıldır?
6. 2016 KPSS ÖABT sınavına giren branşlar, bunların test ortalaması, sınava giren aday sayısı ve 2017 atanma sayısı oranları nelerdir?

Yöntem

Araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2000:140-143).

Veri Kaynağı- Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak faaliyette olan sosyal bilgiler anabilim dallarının ğrenci sayılarının ve anabilim dalı taban puanlarının belirlenmesinde ise son 4 yılın ÖSYM kılavuzunda yer alan bilgiler kullanılmıştır. Bu bilgiler <https://yokatlas.yok.gov.tr/> 'den (WEB4) temin edilmiştir. Yine sosyal bilgiler ve diğer branşlara ait verilerin toplanmasında ise <https://dokuman.osym.gov.tr/> adresindeki verilerden yararlanılmıştır. Anabilim dallarının faaliyet yılı ve görev yapan ğretim yesi sayısı için ise anabilim dallarının internet sayfalarında yer alan bilgiler kullanılmıştır. İlgili anabilim dallarının İnternet sayfalarında istenilen bilgilere ulaşılamadığı durumlarda anabilim dalında yer alan ğretim yeleri ile temasa geçilerek gerekli bilgiler alınmıştır. Elde edilen veriler tablolara dönüştürülerek araştırmanın bulgular bölümünde değerlendirilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sorularına bağlı olarak; Türkiye'deki sosyal bilgiler ğretmenliği anabilim dallarının ğrenci alımına başladığı yıllar, aktif ğrencisi bulunan sosyal bilgiler ğretmenliği anabilim dalları ve ğrenci sayıları, sosyal bilgiler

öğretmenliği anabilim dalına yerleşen öğrencilerin alt ve üst puan sıraları (2013-2017), sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalına kayıt yaptıran en düşük puanlı öğrencilerin LYS sırası (2013-2016), üniversitelerin eğitim fakülteleri sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında görevli eleman sayıları, sosyal bilgiler öğretmenliğine ait atama sayıları (2013-2017), 2016 KPSS ÖABT sınavına giren branşlar, bunların test ortalaması, sınava giren aday sayısı ve 2017 atanma sayısı oranlarına yer verilmiştir

Tablo 1: Türkiye'deki sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarının öğrenci alımına başladığı yıllar

	Üniversite Adı	Öğrenci Alımına Başladığı Yıl
1	Adıyaman	2002-2003
2	Adnan Menderes	2004-2005
3	Afyon Kocatepe	2001-2002
4	Ağrı İbrahim Çeçen	2001-2002
5	Akdeniz	2009-2010
6	Aksaray	2008-2009
7	Amasya	1998-1999
8	Anadolu	1998-1999
9	Ankara	1998-1999
10	Artvin Çoruh	2011-2012
11	Atatürk	1998-1999
12	Balıkesir	1998-1999
13	Bartın	2012-2013
14	Bayburt	2016-2017
15	Bolu Abant İzzet Baysal	1998-1999
16	Bozok	2016-2017
17	Bülent Ecevit	1998-1999
18	Celal Bayar	1994-1995
19	Cumhuriyet	1998-1999
20	Çanakkale 18 Mart	1998-1999/ 2008-2011 öğrenci alımı yok
21	Çukurova	1998-1999
22	Dicle	1998-1999
23	Dokuz Eylül	1998-1999
24	Ege	2009-2010
25	Erciyes	2002-2003
26	Erzincan	1998-1999
27	Fırat	2001-2002
28	Gazi Eğitim Fakültesi	1998-1999
29	Gaziantep (Nizip Eğitim Fak.)	2012-2013
30	Giresun	1998-1999
31	İnönü	1998-1999
32	İstanbul	1998-1999
33	Kafkas	2002-2003
34	Karadeniz Teknik (2018 yılından itibaren adı Trabzon)	1998-1999
35	Kastamonu (2006 yılında Gazi Üniversitesinden ayrıldı)	1993-1994
36	Kırıkkale	2013-2014
37	Kırşehir Ahi Evran (2006 yılında Gazi Üniversitesinden ayrıldı)	1998-1999
38	Kilis 7 Aralık	2002-2003
39	Kütahya Dumlupınar	2004-2005

Tablo 1'in devamı

40	Marmara	1998-1999
41	Mehmet Akif Ersoy	1998-1999
42	Muğla Sıtkı Koçman	2001-2002
43	Muş Alparslan	2010-2011
44	Necmettin Erbakan (2010 yılına kadar Selçuk; 2010 yılı Konya Üniversitesi)	1998-1999
45	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	2014-2015
46	Niğde Ömer Halisdemir	1998-1999
47	Ondokuz Mayıs	1998-1999
48	Pamukkale	1998-1999
49	Recep Tayyip Erdoğan	2010-2011
50	Sakarya	1998-1999
51	Siirt	1998-1999
52	Sinop	2003-2004
53	Süleyman Demirel	2013-2014
54	Tokat Gaziosmanpaşa	2002-2003
55	Trakya	2007-2008
56	Uludağ	2008-2009
57	Uşak	2000-2001
58	Van Yüzüncü Yıl	1998-1999
59	Yıldız Teknik	2010-2011

Türkiye'deki sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarının öğrenci alımına başladığı yıllar Tablo 1'de verilmiştir. Tablo 1'e göre Türkiye üniversitelerinde 59 sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalı bulunmaktadır. 1997-1998 yılından önce sadece iki fakülte (Gazi Üniversitesi'ne bağlı bir fakülte olan Kastamonu Eğitim Fakültesi ve Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi) sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programına öğrenci alımı yaparken; bu sayı 1998-1999 eğitim-öğretim yılında yani YÖK'ün eğitim fakültelerini tekrar yapılandığı yılda 28'e; 2017 yılında ise 59'a yükselmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarının 2012'den bu yana sadece örgün öğretim öğrencisi bulunmakta, hiçbir programda ikinci öğretim faaliyeti yürütülmemektedir.

Tablo 2: Aktif öğrencisi bulunan sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalları ve öğrenci sayıları

	Üniversite Adı	2016	2015	2014	2013	Toplam
		1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	
1	Adıyaman	62	62	62	62	248
2	Adnan Menderes	62	62	62	62	248
3	Afyon Kocatepe	88	88	88	88	352
4	Ağrı İbrahim Çeçen	93	93	93	88	367
5	Akdeniz	82	82	82	82	328
6	Aksaray	52	52	52	52	208
7	Amasya	62	62	62	62	248
8	Anadolu	62	62	62	62	248
9	Ankara	62	62	62	62	248
10	Artvin Çoruh	57	57	57	57	228
11	Atatürk	93	93	93	93	372
12	Balıkesir	62	62	62	62	248
13	Bartın	52	47	47	47	193
14	Bayburt	31	---	---	---	31

Tablo 2'nin devamı

15	Bolu Abant İzzet Baysal	72	72	72	72	288
16	Bozok	41	----	----	----	41
17	Bülent Ecevit	57	57	57	57	228
18	Celal Bayar	93	93	93	93	372
19	Cumhuriyet	93	93	93	93	372
20	Çanakkale 18 Mart	47	47	47	47	188
21	Çukurova	52	52	52	52	208
22	Dicle	88	88	88	88	352
23	Dokuz Eylül	93	93	93	93	372
24	Ege	62	62	62	62	248
25	Erciyes	72	72	72	72	288
26	Erzincan	93	93	93	93	372
27	Fırat	62	62	62	62	248
28	Gazi	93	93	93	93	372
29	Gaziantep	52	52	52	52	208
30	Giresun	88	88	88	88	352
31	İnönü	62	62	62	62	248
32	İstanbul	57	57	57	57	228
33	Kafkas	62	62	62	62	248
34	Karadeniz Teknik (2018 yılından itibaren adı Trabzon)	93	93	93	93	372
35	Kastamonu	93	93	93	93	372
36	Kırıkkale	52	52	----	----	104
37	Kırşehir Ahi Evran	82	82	82	82	328
38	Kilis 7 Aralık	62	62	62	62	248
39	Kütahya Dumlupınar	72	72	72	72	288
40	Marmara	72	72	72	72	288
41	Mehmet Akif Ersoy	62	62	62	62	248
42	Muğla Sıtkı Koçman	72	72	72	72	288
43	Muş Alparslan	52	52	52	52	208
44	Necmettin Erbakan	93	93	93	93	372
45	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	41	41	41	----	123
46	Niğde Ömer Halisdemir	93	93	93	93	372
47	Ondokuz Mayıs	57	57	57	57	228
48	Pamukkale	93	93	93	93	372
49	Recep Tayyip Erdoğan	67	67	67	67	268
50	Sakarya	62	62	62	62	248
51	Siirt	93	93	93	93	372
52	Sinop	62	62	62	62	248
53	Süleyman Demirel	31	31	31	31	124
54	Tokat Gaziosmanpaşa	62	62	62	62	248
55	Trakya	62	62	62	62	248
56	Uludağ	47	47	47	47	188
57	Uşak	62	62	62	62	248
58	Van Yüzüncü Yıl	62	62	62	62	248
59	Yıldız Teknik	47	47	47	47	188
Toplam		4005	3928	3876	3830	15.639

Kaynak: WEB4

Tablo 2'den aktif öğrencisi bulunan sosyal bilgiler öğretmenliği öğrenci sayıları incelendiğinde LYS kontenjanları esas alındığında toplam öğrenci sayısı 15.639'dur.

59 üniversite içerisinde öğrenci sayısı en fazla olan üniversiteler 372 öğrenci ile Atatürk, Celal Bayar, Cumhuriyet, Dokuz Eylül, Erzincan, Gazi, Karadeniz Teknik (2018 yılından itibaren adı Trabzon), Kastamonu, Necmettin Erbakan, Niğde Ömer Halisdemir, Pamukkale ve Siirt Üniversiteleridir. 1-2-3-4 sınıfında öğrencisi bulunan üniversiteler içerisinde en az öğrencisi olan üniversite ise 31 öğrenci ile Bayburt, 41 öğrenci ile Bozok Üniversitesidir. Bunun nedeni ise Bayburt ve Bozok Üniversitesi'nde sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalının 2016-2017 öğretim yılında öğrenci alımına başlamış olmasıdır.

Tablo 3: Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalına yerleşen öğrencilerin alt ve üst puan sıraları (2013-2016)

Sıra	2016	2015	2014	2013
En Büyük	25.800 (İstanbul Ü.)	17.700 (İstanbul Ü.)	10.200 (İstanbul Ü.)	7.140 (İstanbul Ü.)
En Küçük	75.900 (Bartın Ü.)	56.300 (Kafkas Ü.)	41.900 (Bülent Ecevit Ü.)	28.200 (Kafkas Ü.)

Kaynak:WEB4

Yıllara göre (2013-2016) sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarına yerleşen öğrencilerin LYS puanlarının üst ve alt sıraları tablo 3'te verilmiştir. Buna göre sosyal bilgiler öğretmenliği programının puan sıralarının oldukça değişken olduğu görülmektedir. 2016 yılında sosyal bilgiler öğretmenliği programına yerleşen en yüksek puanlı öğrencinin puan sırası 25.800 iken en düşük puanlı öğrencinin sırası 75.900'dür. Son dört yıl içinde sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalını tercih eden en yüksek puanlı öğrencinin sırası 2013 yılında görülen 7.140'tır. 2013-2016 yılı verilerine göre sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarına yerleşen en yüksek puanlı öğrencilerin tercih ettikleri üniversite İstanbul Üniversitesi'dir. Öğrencilerin ikinci ve üçüncü tercih ettikleri iki üniversite değişimli olarak Marmara ve Yıldız Teknik Üniversiteleri'dir. Dördüncü ve beşinci sırada Ankara ve Ege Üniversitesi yer almaktadır.

Tablo 4: Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalına kayıt yaptıran en düşük puanlı öğrencilerin LYS sırası (2013-2016)

Üniversite Adı	2016	Üniversite Adı	2015	Üniversite Adı	2014	Üniversite Adı	2013
1	İstanbul	İstanbul	17.700	İstanbul	10.200	İstanbul	7.140
2	Yıldız Teknik	Yıldız Teknik	17.700	Marmara	13.200	Marmara	9.730
3	Marmara	Marmara	21.200	Yıldız Teknik	15.400	Yıldız Teknik	10.700
4	Ankara	Ege	21.600	Ankara	16.000	Ege	11.500
5	Ege	Ankara	24.700	Ege	16.900	Ankara	12.000
6	Gazi	Gazi	24.800	Uludağ	19.100	Çukurova	14.200
7	Uludağ	Uludağ	27.300	Gazi	19.200	Gazi	14.400
8	Anadolu	Anadolu	27.400	Çukurova	19.700	Dokuz Eylül	14.500
9	Dokuz Eylül	Çukurova	27.600	Dicle	20.700	Uludağ	14.500
10	Çukurova	Dokuz Eylül	28.000	Anadolu	21.400	Anadolu	14.900
11	Erciyes	Akdeniz	30.100	Dokuz Eylül	21.900	Akdeniz	16.700
12	Akdeniz	Erciyes	32.100	Erciyes	24.100	Dicle	16.900
13	İnönü	Sakarya	32.500	Ondokuz Mayıs	24.200	Ondokuz Mayıs	16.900
14	Dicle	Dicle	33.000	Akdeniz	24.400	Erciyes	18.300
15	Ondokuz Mayıs	İnönü	33.000	İnönü	24.400	Onsekiz Mart	18.400
16	Onsekiz Mart	Onsekiz Mart	33.400	Onsekiz Mart	25.400	İnönü	18.400
17	Sakarya	Ondokuz Mayıs	33.700	Necmettin Er.	26.400	Necmettin Er.	18.500

Tablo 4'ün devamı

18	Necmettin Erbakan	48.900	Necmettin Erbakan	34.800	Van Yüzüncü Yıl	26.600	Balıkesir	18.800
19	Gaziantep	50.700	Muğla Koçman Sıtkı	35.300	Süleyman Demirel	27.200	Sakarya	19.000
20	Muğla Sıtkı Koçman	51.000	Balıkesir	36.800	Sakarya	27.900	Muğla Koçman Sıtkı	19.500
21	Fırat	51.800	Adnan Menderes	37.200	Fırat	28.000	Adnan Menderes	19.700
22	Van Yüzüncü Yıl	51.900	Süleyman Demirel	37.200	Gaziantep	28.200	Pamukkale	20.100
23	Karadeniz Teknik (Trabzon)	53.600	Bolu Abant İzzet Baysal	37.500	Adıyaman	29.900	Bolu Abant İzzet Baysal	20.200
24	Balıkesir	54.200	Pamukkale	38.300	Muğla Sıtkı Koçman	30.500	Fırat	21.100
25	Adıyaman	54.600	Gaziantep	38.500	Balıkesir	30.800	Karadeniz Teknik (Trabzon)	21.600
26	Adnan Menderes	55.200	Fırat	38.900	Adnan Menderes	32.000	Trakya	21.700
27	Pamukkale	57.200	Van Yüzüncü Yıl	38.900	Bolu Abant İzzet Baysal	32.100	Gaziantep	21.800
28	Bolu Abant İzzet Baysal	58.400	Adıyaman	39.600	Pamukkale	32.400	Celal Bayar	22.100
29	Süleyman Demirel	58.800	Trakya	39.800	Amasya	34.100	Adıyaman	22.200
30	Atatürk	59.200	Karadeniz Teknik (Trabzon)	40.200	Siirt	34.300	Van Yüzüncü Yıl	22.400
31	Kırıkkale	60.000	Kırıkkale	41.400	Karadeniz Teknik (Trabzon)	34.700	Kütahya Dumluşınar	22.600
32	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	60.700	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	42.200	Trakya	34.900	Amasya	23.600
33	Trakya	62.000	Amasya	42.400	Kilis 7 Aralık	35.700	Afyon Kocatepe	23.700
34	Aksaray	63.100	Kütahya Dumluşınar	43.200	Celal Bayar	36.200	Atatürk	23.700
35	Cumhuriyet	63.100	Celal Bayar	44.100	Ağrı İbrahim Çeçen	36.600	Kilis 7 Aralık	24.100
36	Kafkas	63.400	Kilis 7 Aralık	44.300	Kütahya Dumluşınar	37.100	Aksaray	24.300
37	Muş Alparslan	64.700	Atatürk	45.700	Muş Alparslan	37.200	Mehmet Akif Ersoy	24.400
38	Kilis 7 Aralık	65.200	Niğde Ömer Halisdemir	45.900	Atatürk	37.500	Bülent Ecevit	24.600
39	Celal Bayar	65.700	Bülent Ecevit	46.100	Kırşehir Evran Ahi	37.600	Niğde Ömer Halisdemir	24.600
40	Kütahya Dumluşınar	5.700	Afyon Kocatepe	46.300	Kafkas	37.600	Uşak	24.700
41	Amasya	66.500	Siirt	46.800	Recep Tayyip Erdoğan	7.900	Kırşehir Evran Ahi	25.200
42	Afyon Kocatepe	66.900	Uşak	47.200	Aksaray	38.000	Siirt	25.200
43	Mehmet Akif Ersoy	66.900	Aksaray	47.400	Erzincan	38.200	Cumhuriyet	25.300
44	Recep Tayyip Erdoğan	67.200	Cumhuriyet	47.800	Afyon Kocatepe	38.600	Tokat Gaziosmanpaşa	26.100
45	Giresun	68.200	Tokat Gaziosmanpaşa	48.200	Mehmet Akif Ersoy	39.200	Kastamonu	26.300
46	Artvin Çoruh	68.400	Bartın	48.200	Niğde Ömer Halisdemir	39.200	Muş Alparslan	26.400
47	Siirt	68.900	Mehmet Akif Ersoy	48.400	Artvin Çoruh	39.300	Bartın	26.500
48	Niğde Ömer Halisdemir	69.500	Kırşehir Evran Ahi	48.600	Uşak	39.600	Giresun	26.500
49	Erzincan	69.900	Recep Tayyip Erdoğan	49.200	Cumhuriyet	39.700	Sinop	26.500
50	Uşak	70.200	Sinop	49.400	Giresun	40.000	Recep Tayyip Erdoğan	26.600

Tablo 4'ün devamı

51	Kastamonu	70.400	Kastamonu	50.300	Tokat Gaziosmanpaşa	40.000	Erzincan	27200
52	Kırşehir Ahi Evran	70.500	Giresun	50.400	Bartın	40.700	Artvin Çoruh	27.800
53	Ağrı İbrahim Çeçen	71.100	Muş Alparslan	52.300	Kastamonu	41.200	Ağrı İbrahim Çeçen	28.000
54	Bülent Ecevit	72.600	Erzincan	53.600	Sinop	41.300	Kafkas	28.200
55	Tokat Gaziosmanpaşa	72.600	Ağrı İbrahim Çeçen	53.800	Bülent Ecevit	41.900	Süleyman Demirel	-
56	Sinop	73.700	Artvin Çoruh	56.000	Kırıkkale	-	-	-
57	Bartın	75.900	Kafkas	56.300	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	-	-	-
58	Yozgat Bozok	-	-	-	-	-	-	-
59	Bayburt	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak:WEB4

Tablo 4'den sosyal bilgiler eğitimi anabilim dallarına kayıt yaptıran en küçük puanlı öğrencilerin LYS sırası incelendiğinde sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalına yerleşen öğretmen adaylarının LYS puan sıraları arasındaki büyük fark dikkat çekmektedir. 2013-2016 yılı verilerine göre sosyal bilgiler eğitimi anabilim dallarına yerleşen en yüksek puanlı öğrencilerin tercih ettikleri üniversite İstanbul Üniversitesi olurken; en düşük puanlı tercih edilen üniversite Bartın Üniversitesi olmuştur. 2016 yılı verilerine göre İstanbul Üniversitesini 25.800'üncü sıradaki öğrenci tercih ederken; Bartın üniversitesini ise 75.900'ü öğrenci tercih etmiştir. Farkın bu derece büyük olması kontenjan sayısının fazla olmasından kaynaklı olabilir. Farkın çok yüksek olması, öğretmen adaylarının yeterliliklerinin de farklı olduğu ve bu durumun eğitim-öğretim kalitesi açısından sorun oluşturabileceği aşıkardır. Yine yıllar itibariyle sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalını seçen öğrencilerdeki LYS başarısı sürekli gerilemektedir. 2013 yılında en yüksek puanlı kayıt 7140'ıncı olurken; en düşük puanlı kayıt Kafkas Üniversite'sinde 28.200'ci olmuştur. 2016 yılında LYS sırası 75.900'üncülüğe kadar gerilemiştir.

Tablo 5: Üniversitelerin eğitim fakülteleri sosyal bilgiler eğitimi lisans programında görevli eleman sayıları (2008)

Kadro Derecesi	Cinsiyet	N	%
Profesör	K	16	6,3
	E	15	
Doçent	K	10	4
	E	8	
Yardımcı Doçent (Doktor Öğretim Üyesi)	K	110	43,5
	E	89	
Öğretim Görevlisi	K	55	21,7
	E	38	
Okutman	K	3	1,2
	E	3	
Uzman	K	1	0,4
	E	1	
Araştırma Görevlisi	K	58	22,9
	E	33	
Toplam	K	253	100
	E	187	

(Akdağ, 2008:92)

Tablo 6: Sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalında bulunan öğretim elemanı sayıları (2017)

Öğretim Üyesi Unvanı	Sayı
Profesör	41
Doçent Doktor	84
Doktor Öğretim Üyesi	202
Öğretim Görevlisi	36
Araştırma Görevlisi	128
Okutman	3
TOPLAM	494

Tablo 5 ve Tablo 6 incelendiğine 2008 yılında 253 olan öğretim üyesi sayısı 2017 yılında 494'e çıkmıştır. Yani yaklaşık iki kat öğretim üyesi artışı olmuştur. 2017 yılı verilerine göre Sosyal Bilgiler eğitimi anabilim dallarında bulunan öğretim üyesi sayıları Tablo 6'da verilmiştir. Buna göre 41'i profesör, 84'ü doçent, 202'si Dr. öğretim üyesi olmak üzere Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında 327 öğretim üyesi görev yapmaktadır. 128'i Araştırma Görevlisi, 36'sı Öğretim Görevlisi ve 3'ü okutman olmak üzere ise 167 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Gazi Üniversitesi 21 kişilik öğretim elemanı sayısı ile birinci sırada yer almaktadır. 14 kişilik akademik kadrosuyla Anadolu, Erzincan, Marmara, İstanbul Üniversiteleri, Gazi Üniversitesi'nden sonra en fazla öğretim elemanına sahip Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim dallarıdır. 34 üniversitenin sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalında profesör kadrosunda öğretim üyesi bulunmamaktadır. Ayrıca sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalına sahip 59 üniversiteden 36'sında öğretim üyesi sayısı 8 veya 8'den daha az kişiden oluşmaktadır.

Sosyal bilgiler eğitimi anabilim dallarına gelen öğrencilerin LYS sıralamalarındaki büyük düşüşün en büyük sebebi anabilim dalı mezunlarının atama olanaklarının yıllar itibarıyla git gide düşmesidir. Tablo 7'de 2013-2017 yılları arasında Sosyal bilgiler öğretmenliğine ait atama sayıları verilmiştir.

Tablo 7: Sosyal bilgiler öğretmenliğine ait atama sayıları (2013-2017)

Yıl	Ağustos Atama Sayısı	Şubat-Mart Atama Sayısı
2013	1761	
2014	734	527
2015	997	531
2016	121	809
2017		309
Toplam:	5.480	

Tablo 7'e incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenliğinin az olan atama sayılarının yıllar içinde daha da azaldığını görmekteyiz. 2013-2017 yılları arasında toplam atama sayısı 5.789'dur. Bu evrede en çok atama 2013 yılı ağustos ayında 1761 kontenjan ile olmuştur. 2016 yılında sınava girenler için 2017 yılı mart ayı sözleşmeli öğretmen olarak yapılacak atamada sosyal bilgiler öğretmenliği alanında sadece 379 kişilik kontenjan açılmıştır. Mezun olan ve KPSS sınavına giren öğretmen adaylarının ortalama sayısının 27.500 olduğu dikkate alındığında atama sayılarının ne derece az olduğu ortaya çıkmaktadır. Mezun sayısının çok fazla olması ve atama sayılarının azalmasıyla birlikte her yıl katlanarak büyüme eğilimi gösteren öğretmen aday sayısı, büyük bir istihdam sorunu da oluşturmuştur.

Sosyal bilgiler öğretmenliğindeki düşük atamalar ve atama sorunu sınava giren aday sayısında da düşüşe sebep olmuştur. 2013-2017 yılları arasında sosyal bilgiler ÖABT sınavına giren aday sayıları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: 2013-2017 yılları arası sosyal bilgiler ÖABT sınavına giren aday sayısı

Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017
Sınava Giren aday sayısı	19.179	22.267	24.611	23.749	19.677

Kaynak WEB5-WEB9

Tablo 8'den 2013-2017 yılları arasında sosyal bilgiler ÖABT sınavına giren aday sayısına bakıldığında 2013-2015 yılları arasında artan aday sayısının 2016 yılından itibaren düşmeye başladığı ve 2017 yılında (19.677) neredeyse 2013 seviyesine (19.179) gerilediği görülmektedir. Bu durumun başlıca nedeni sınava giren adayların atanamama sorunlarıdır.

Sosyal bilgiler öğretmenliğindeki atama sorununu daha iyi anlamak için 2016 yılı ÖABT sınavına giren diğer tüm branşlardaki aday sayısı ve bunların 2017 mart dönemi atanma oranlarını incelemek gerekir. Bu duruma ait veriler Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: 2016 KPSS ÖABT Sınavına giren branşlar, bunların test ortalaması, sınava giren aday sayısı ve 2017 atanma sayısı

Testler	Ortalama Net	ÖABT Aday Sayısı	2017 Atanma Sayısı	ADAY/ATAMA ORANI %
İlköğretim Matematik	17,150	6.055	1.835	30.3
Yabancı Dil (İngilizce)	27,295	13.459	2193	16.3
Sınıf Öğretmeni	24,338	24.739	3570	14.4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	25,879	24.641	2143	8.7
Okul öncesi öğretmenliği	26,550	22.313	1720	7.7
Rehber Öğretmen	31,967	9.495	707	7.4
Türkçe	32,637	16.457	1140	6.9
Fen Bilimleri/Fen ve Teknoloji	16,464	19.154	1.003	5.2
Biyoloji	17,032	15.003	406	2.7
Yabancı Dil (Almanca)	14,239	4.074	105	2.6
Fizik	15,377	10.301	239	2.3
Kimya	16,503	10.459	226	2.2

Tablo 9'un devamı

Sosyal Bilgiler	29,242	23.749	379	1.6
Coğrafya	25,511	10.295	143	1.4
Türk Dili ve Edebiyatı	22,816	46.619	618	1.3
Matematik (Lise)	9,994	27.863	343	1.2
Tarih	27,039	27.083	185	0.68

Kaynak: WEB9

Tablo 9 incelendiğinde ÖABT sınavına giren adaylar arasında en yüksek atama oranının %30.3 ile ilköğretim matematik branşına ait olduğu görülürken, ilköğretim matematik branşını takip eden diğer branşların ise İngilizce öğretmenliği (%16.3) ve sınıf öğretmenliği (%14.4) olduğu görülmektedir. Sınava giren aday sayısına göre aday/atama oranı en düşük olan branşlar ise tarih öğretmenliği (%0.68), lise matematik öğretmenliği (%1.2), Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği (%1.3), coğrafya öğretmenliği (%1.4) ile sosyal bilgiler öğretmenliği (%1.4) olduğu görülmektedir. ÖABT sınavına giren adaylar arasında aday/atama oranı en az olan branşların ortaöğretim yani lise branşları olduğu dikkat çekerken ortaokul ve ilköğretime dönük branşlar arasında en az aday/atama oranına sahip branş sosyal bilgiler öğretmenliği olmuştur. Bu durum sosyal bilgiler öğretmenliği adaylarının ÖABT sınavına girme oranını da düşürmeye başlamıştır. 2015 yılında sosyal bilgiler alanında 24.611 aday sınava girerken bu sayı 2016 yılında 23.749'e 2017 yılında ise 19.677'e gerilemiştir. 2017 yılında 2016 yılına göre sosyal bilgiler branşında sınava giren aday sayısında yaklaşık 3800 yeni mezunda eklenmesine rağmen 2016 yılına göre 2017 yılında sınava giren aday sayısında %20.7'lik bir düşüş olmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, Türkiye'de ki eğitim fakültelerinde sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalına ilişkin bir envanter çalışması yapılmıştır. 2013-2017 yılları arası ÖSYM yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzları ve ilgili bölümlerin internet ortamındaki ulaşılabilir bilgi ve belgelerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi neticesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Türkiye üniversitelerinde 2017 yılında 59 sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalı aktif bir şekilde bulunmaktadır. 1997-1998 yılından önce sadece iki fakülte (Gazi Üniversitesi'ne bağlı bir fakülte olan Kastamonu Eğitim Fakültesi ve Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi) sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programına öğrenci alımı yaparken; bu sayı 1998-1999 eğitim-öğretim yılında yani YÖK'ün eğitim fakültelerini tekrar yapılandığı yılda 28'e; 2017 yılında ise 59'a yükselmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarının 2012'den bu yana sadece örgün öğretim öğrencisi bulunmakta, hiçbir programda ikinci öğretim faaliyeti yürütülmemektedir.

Aktif öğrencisi bulunan sosyal bilgiler eğitimi anabilim dallarında toplam 15.639 öğrenci bulunmaktadır. 59 üniversite içerisinde öğrenci sayısı en fazla olan üniversiteler 372 öğrenci ile Atatürk, Celal Bayar, Cumhuriyet, Dokuz Eylül, Erzurum, Gazi, Karadeniz Teknik (2018'den itibaren Trabzon), Kastamonu, Necmettin Erbakan, Niğde Ömer Halisdemir, Pamukkale ve Siirt Üniversiteleridir. 1-2-3-4 sınıfında

öğrencisi bulunan üniversiteler içerisinde en az öğrencisi olan üniversite ise 31 öğrenci ile Bayburt, 41 öğrenci ile Bozok Üniversitesi'dir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği anabilim dalının öğrenci sayıları oldukça fazladır. Fazla açılan kontenjanlar bunun en önemli sebebidir. Bu durum eğitim öğretim faaliyetlerinin etkili bir şekilde yapılmasını engelleyebilir ve kalitesini düşürebilir.

Sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalına yerleşen öğretmen adaylarının LYS puan sıraları arasındaki büyük fark dikkat çekmektedir. 2013-2016 yılı verilerine göre sosyal bilgiler eğitimi anabilim dallarına yerleşen en yüksek puanlı öğrencilerin tercih ettikleri üniversite İstanbul Üniversitesi olurken; en düşük puanlı tercih edilen üniversite Bartın Üniversitesi olmuştur. 2016 yılı verilerine göre İstanbul Üniversitesi'ni 25.800'üncü sıradaki öğrenci tercih ederken; Bartın Üniversitesi'ni ise 75.900'ü öğrenci tercih etmiştir. Yine yıllar itibarıyla sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalını seçen öğrencilerdeki LYS başarısı sürekli gerilemektedir. 2013 yılında en yüksek puanlı kayıt 7140'ıncı olurken; en düşük puanlı kayıt Kafkas Üniversitesi'nde 28.200'ci olmuştur. 2016 yılında LYS sırası 75.900'üncülüğe kadar gerilemiştir. Bu sonuçlara göre anabilim dalına girişte esas alınan LYS puan alt ve üst sıraları arasındaki fark oldukça yüksektir. Bu durum anabilim dalına kayıt yaptıran öğrencilerin bilgi seviyesi ve akademik başarısı arasında da farkın çok olabileceğini ve değişkenlik gösterebileceği sonucunu ortaya koymaktadır.

2017 yılı verilerine göre Sosyal Bilgiler eğitimi anabilim dallarında bulunan öğretim elemanı sayısı 494'dür. Sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalına sahip 59 üniversiteden 36'sında öğretim üyesi sayısı 8 veya 8'den daha az kişiden oluşmaktadır. Öğretim üyesi azlığı Türkiye'deki üniversitelerin ortak sorunudur. Sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalları da bu sorunu yaşamaktadır. Bu durum yeterince doğru planlama yapılmadan üniversitelerde anabilim dallarının açılmasının bir sonucudur. Öğretim üyesinin az olması eğitim öğretim faaliyetlerinin kalitesini de etkilemektedir. Öğretim üyesinin ders yükü artmakta, kendi uzmanlık alanının dışında derslere girmek zorunda kalmakta, akademik araştırma yapmaya yeterince zaman ayıramamaktadır.

Yıllar itibarıyla sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalı sayısı artmaktadır. Bu durum anabilim dalının mezun öğrenci sayısını da arttırmaktadır. Anabilim dalı mezunları Sosyal Bilgiler öğretmeni olmak için bu programa gelmektedir. Devlet kadrolarında Sosyal Bilgiler öğretmeni istihdamının da kısıtlı olması program öğrencileri için bugün ve gelecekte sıkıntı oluşturmakta ve motivasyon kaybına neden olmaktadır. 2016 yılı verilerine göre sınava giren aday sayısına göre aday/atama oranı en düşük olan branşlardan birisi de %1.4'lük oranıyla sosyal bilgiler öğretmenliği programı olmuştur. ÖABT sınavında, sınava giren aday/atama oranı en düşük programların lise branşları olduğu görülürken (tarih öğretmenliği (%0.68), lise matematik öğretmenliği (%1.2), Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği (%1.3), coğrafya öğretmenliği (%1.4) 2016 yılında ÖABT sınavına girip 2017 yılında ataması yapılan öğretmen adaylarında ilköğretim ve ortaokul branşları içinde en düşük oran maalesef sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalı olmuştur. Bu durum sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalından mezun olan adaylarda bir motivasyon kaybı yaratmaktadır. Bu durumun en somut örneği 2013-2017 sosyal bilgiler ÖABT sınavına giren aday sayısında

görülmektedir. 2013'den 2015'e kadar sürekli artan aday sayısı 2015'den itibaren düşüş göstermeye başlamıştır. ÖABT sosyal bilgiler sınavına giren aday sayısı 2013 yılında 19.179; 2014 yılında 22.267; 2015 yılında 24.611; 2016 yılında 23.749 ve 2017 yılında 19.677 kişi olmuştur. 2017 yılında 2016 yılı sınavına göre ÖABT sınavına giren aday sayısında 4072 kişi yani %20.7'lik düşüş yaşanmıştır. 2016 yılında yaklaşık 3800 yeni mezun veren sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında bu rakamda göz önüne alındığında bir kısım öğretmen adayının öğretmen olmaktan umudu kestiği anlaşılmaktadır. ÖABT sınavıyla öğretmen olamayacağını düşünen özellikle erkek adaylar bu sınava girmek yerine gardiyanlık, polislik, astsubaylık gibi güvenlikle ilgili devlet kurumlarına ya da başka alanlardaki sınavlara müracaat etmektedir. Kısaca bu sınavlar öğretmen adaylarının üzerinde olumsuz bir etki bırakmaktadır. Gündoğdu, Çimen ve Turan (2008) ile Atav ve Sönmez (2013)'de yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının KPSS sınavın geleceklerini etkilediği için çok önemli olduğunu, ancak bu sınavın ve sınava hazırlanma sürecinin kendilerini ruhen, ekonomik ve sosyal olarak yıprattığını; sınavın iyi öğretmen seçen bir sistem olmadığını ve genel olarak KPSS'nin kaygı düzeyleri üzerinde olumsuz bir etki yarattığını söylemektedir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği anabilim dallarında eğitim öğretim faaliyetlerinin verimliliği, öğrenci sayısının çok fazla olmasına bağlı olarak düşmektedir. Bunun için yeni anabilim dallarının açılmasının durdurulması ve kontenjan sayılarının azaltılması gerekmektedir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinin atama sayıları çoğaltılmalı, istihdam olanakları artırılmalı, binlerce mezun öğretmen adayı açık olan kadrolara yerleştirilmeli ve buna uygun politikalar geliştirilmelidir.

Türkiye nitelikli öğretmenler yetiştirmek için yeni politikalar geliştirmeli, öğretmen eğitiminde sorumlu olanlar, nitelikli öğretmen yetiştirmede, istihdamın en önemli unsur olduğunu unutmamalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı, sözleşmeli ve ücretli öğretmenlik uygulamalarına son vermeli, öğretmenlik dalları arasındaki kadroların dağılımında daha faydalı olacak fikirler uygulamalıdır.

Kaynaklar

- Açıkgül, K., Macit, E., & Çakan, C. (2015). Lise, dersane ve üniversitede verilen matematik eğitiminin ilköğretim matematik öğretmen adayları tarafından değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 72-98.
- Akdağ, H. (2008). İlköğretim 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programının öğretmen ve öğrenci açısından uygulama dönütleri. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü, Ankara.

- Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri. R. Turan; A.M.Sünbül; H. Akddağ (Ed.). Sosyal Bilgiler Öğretiminde yeni yaklaşımlar 1 içinde (s.2-24). Ankara: Pegem Akademi.
- Ata, B. (2007). Yeni sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programının ilköğretim 2005 sosyal bilgiler dersi (6, 7. sınıflar) öğretim programı açısından değerlendirilmesi. I. Uluslararası Bilim Çalıştayı (Prof. Dr. Suzan ERBAŞ Anısına), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, 08-09 Mart, Çanakkale. acikarsiv.gazi.edu.tr/File.php?Doc_ID=74
- Atav, E., ve Sönmez, S. (2013). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı (KPSS)'na ilişkin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, 1, 01-13.
- Aydın, A. (1998). Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme sorunu, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 15, 275-286.
- Çetin, K. (2003). Türk eğitim tarihinde sosyal bilimler ve sosyal bilgilerin tarihsel süreçleri, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(1-2).
- Dursunoğlu, H. (2003). Cumhuriyet Döneminde İlköğretime Öğretmen Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi. Milli Eğitim Dergisi, 160. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/dursunoglu.htm adresinden 05 Ağustos 2017 tarihinde indirilmiştir.
- Gündoğdu, K., Çimen, N., & Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(2), 35-43.
- Gürbüz, R., Erdem, E., Temurtaş, A., ve Aygen, KOÇ (2015). ÖSYS Başarısını Etkileyen Faktörler: Adıyaman İli Örneği. Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(1), 49-71.
- İbret, B. Ü. ve Kaymakçı, S. (2016). Türkiye'de sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirmede ilklerden biri: Kastamonu eğitim fakültesi sosyal bilgiler öğretmenliği programı. V. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 28-30 Nisan.
- Kaymakçı, S. (2012). Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarının içerik değerlendirmesi. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi (USBED)/International Social Science Education of Journal (ISSEJ), 2 (1).
- Kılıçoğlu, G. (2015). Sosyal bilgilerin tanımı, dünyada ve ülkemizde gelişimi ve önemi. M.Safran (Ed.). Sosyal bilgiler öğretimi içinde (s.3-16). Ankara: Pegem Akademi.
- Kızılçaoğlu, A. (2005). Eğitim fakültelerinde yeniden yapılandırma sürecine ilişkin eleştiriler ve öneriler. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(1), 132-140.
- Özav, L. (2001). Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı üzerine düşünceler. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (1), s. 165-177.

- Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. C.Öztürk (Ed.). Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi içinde (s.1-31). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2002). Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller. Ankara: Pegem Akademi.
- Safran, M. (2011). Sosyal bilgiler öğretimine bir bakış. B. Tay, A. Öcal (Ed.). Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde (s.2-18). Ankara: Pegem Akademi.
- Safran, M., Kan, A., Üstündağ, M.T., Birbudak, T.S., Yıldırım, O. (2014). 2013 KPSS sonuçlarının öğretmen adaylarının mezun oldukları alanlara göre incelenmesi. Eğitim ve bilim, 39 (171), 13-25.
- Sağlamer, E. (1980). İlkokulda sosyal bilgiler öğretimi. Ankara:Tek Işık Matbaası Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Gözden geçirilmiş 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK. (1998). Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/Egitim_fakultesi_ogretmen_yeti_stirme_lisans_programlari_mart_98.pdf/5e166018-b806-48d5-ae13-6afd5dac511c adresinden 10 şubat 2017 tarihinde alınmıştır.

İnternet Adresleri

- WEB1:<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d20/c021/b060/tbmm200210600219.pdf>
- WEB2:<http://www.gazetevan.com/Mehmet-Fatih-Isik/607/DUNDEN-BUgUNE-DMS-KMS-KPSS-VE-SONRASI.html>
- WEB3:<https://tedmem.org/dosya-konusu/prof-dr-mustafa-safran-ile-ogretmen-istihdam-politikalari-uzerine-bir-soylesi>
- WEB4:<https://yokatlas.yok.gov.tr/tercih-sihirbazi-t3.php>
- WEB5:<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2013/KPSS1/2013-KPSS%20A%20GRUBU%20ve%20%C3%96%C4%9ERETMENL%C4%B0K.pdf>
- WEB6:<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/KPSS/OABT-SORUYANIT/KPSS-2014-OABTsayisal25072014.pdf>
- WEB7:https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2015/kpss/2015kpss_sayisabilgiler28082015.pdf
- WEB8:<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2016/KPSS/OABT/OABTSonucSayisalBilgiler02092016.pdf>
- WEB9:<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/KPSS/OABT/SayisalBilgiler04082017.pdf>